

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Bilimsel Danışma Kurulu

15 Nisan 2021 Açıklaması

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Bilimsel Danışma Kurulu olarak, pandemide gelinen son durum ve bununla ilişkili olarak 13.04.2021 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kabinesi toplantısı ardından açıklanan kararlar ile ilgili ülkemizde ve şehrimizde alınan önlemler hakkında görüşlerimizi ve alınması gereken ek tedbirleri içeren önerilerimizi kamuoyu ve ilgili kurumlar ile paylaşmak istiyoruz.

Bilindiği üzere pandeminin birinci yılına doğru, Şubat ayı ortasında ilimizde 100 bin kişiye düşen olgu sayısı 60 iken, geçtiğimiz iki ayda hızla katlanarak, 3-9 Nisan arasında 805'e çıkmıştır. Sayın Sağlık Bakanı tarafından tüm olguların %40'ının İstanbul'da olduğu, ülke genelinde % 85 olguda ise B 1.1.7 (İngiltere) varyantının hakim olduğu açıklanmıştır. Bilindiği gibi bu varyantın bulaşıcılığı çok yüksektir.

İBB Mezarlıklar Müdürlüğü verilerinin diğer yıllarla karşılaştırılmasına göre son açılma kararları tarihi olan 2 Mart 2021'den bugüne kadar ilimizde fazladan 1774 ölüm yaşanmıştır.

Hastane ve yoğun bakım yatak doluluk oranları ilimiz özelinde açıklanmamakla birlikte, sahadan aldığımız bilgilere göre gerek özel ve gerekse kamu hastanelerinde büyük yatak sıkıntısı yaşanmaktadır. Sağlık çalışanları tükenmişlik sınırına gelmiştir. Dünya Sağlık Örgütü'nün salgın ağırlık derecesi sınıflandırmasında İstanbul'da salgın 4. aşamadadır. Bu aşama, salgının kontrolsüz bir şekilde yayıldığı ve sağlık sisteminin salgının yükünü karşılamakta zorlandığı kritik düzeydir.

Hızla artan yeni olgu sayısı, ölümler ve sağlık sisteminin kapasitesinin sınıra dayandığı bu günlerde yapılması gereken, çalışanlara, işsizlere ve işyeri sahiplerine sağlanacak yeterli ekonomik ve sosyal desteklerle daha önce de vurguladığımız gibi EN AZ DÖRT HAFTALIK TAM KAPANMADIR. Bununla birlikte 13 Nisan 2021'de Cumhurbaşkanlığı Kabinesi tarafından "salgın kontrol önlemleri" başlığında sınırlı düzeyde kısıtlama tedbirleri açıklanmıştır.

Açıklanan bu önlemler salgının kontrol altına alınması sürecinde ne yazık ki ihtiyacı karşılayacak düzeyde değildir. Açıklanan önlemlere ilişkin görüşlerimiz aşağıda sunulmuştur. Buna göre:

1. Tüm işyerleri açık tutulduğundan çalışan kişiler birbirlerine virüs bulaştırmaya devam edecektir. Sadece hafta içi 19:00-05:00 arasında ve tüm hafta sonu boyunca hareketliliğin kısıtlanması yeterli olmayacaktır. Tam kapanma yapılmaya bile virüsün yayılmasında reel bir azalma sağlamak adına zorunlu iş kolları hariç tutularak, ekonomik destekler ve hane halkı gelir garantisi sağlanarak işyerlerinde kısmi kapanma uygulamalarına gidilmelidir.
2. Sokağa çıkma yasağının 21:00 yerine 19:00'da başlaması bu saatlere yakın mesai bitiş saatinde trafik ve toplu taşıma yoğunluğunu arttırarak amaçlanan aksi yönde etki etmiş, salgın ile değişen ulaşım alışkanlıkları nedeniyle, önceleri sabah saatlerinde gözlenen en yoğun trafik değerleri günümüzde öğleden sonra saatlerine kaymıştır. Ramazan nedeniyle zaten oruç tutan vatandaşların bu saatlerde evlerine dönmek için toplu taşımayı yoğun kullanacağı düşünüldüğünde saat 19:00 kısıtlaması insanların temasını artırma riski taşımaktadır. Sokağa çıkma yasağının tekrar daha geç saatlere alınması, özellikle hafta sonu kısıtlaması öncesindeki Cuma günü diğer günlere oranla daha da ileri alınması, akşam saatlerinde toplu taşıma ve trafik yoğunluğunu azaltacaktır.
3. Şehirler arası seyahat toplu taşıma ile günün her saatinde, özel araç ile sokağa çıkma kısıtlaması saatleri dışında mümkün olduğu için gerçek bir seyahat kısıtlamasından söz etmek mümkün değildir. Seyahat serbestisi nedeniyle virüs ülkemizde geçtiğimiz son 6 haftada çok hızla yayılmıştır. Şehirlerarası geçişlerin kısıtlanmaması halinde daha tehlikeli olabilecek ve aşılama çalışmalarını boşa çıkarabilecek diğer varyantların da tüm illerimize yayılmasının önüne geçilemeyecektir.
4. Hedef nüfusun %75'inin aşılandığı bildirilen 65 yaş üzeri bireylerin tekrar evlerine hapsedilmesi, hatta hafta sonları evlerinin yakınındaki fırınlardan ekmek almaya bile çıkamayacak olmaları bu grup üzerinde bedensel hareketsizliğe bağlı sorunlara (dolaşım sistemi sorunları başta olmak üzere)

ve ciddi psiko-sosyal sorunlara yol açmaktadır. Ayrıca, aynı evde toplumsal hayata sürekli karışan daha genç bireylerin varlığı halinde 65 yaş için yapılan bu kısıtlamanın işe yaraması da beklenmemelidir. Evde kapalı bırakılmalarının tek amacı, bu grubu hastalıktan korumak olduğundan, 65 yaş üzeri bireylerden iki doz aşıyı olmuş ve son aşısının üzerinden 14 gün geçmiş olanlarının belgelendirilerek kısıtlamalardan muaf olması sağlanmalıdır.

5. Turistik tesisler dahil tüm konaklama tesislerinin yeme-içme mekanlarının açık olması bulaş açısından risklidir. Bu tesislerde kahvaltı ve yemek faaliyetleri, oda servisi şeklinde verilmelidir.
6. Tüm kapalı alan toplanmaları risklidir. Camilerde namaz ve benzeri dini faaliyetlerin tamamı kapalı alanlar yerine açık alanda en az 2 m mesafe ile ifa edilmeli, dini ibadetler için açık alanlar alt yapı ihtiyacı karşılanarak hazırlanmalıdır.
7. İstanbul adına doğru kararların verilebilmesi için İstanbul'un verilerine ihtiyaç vardır. İstanbul'un ilçe düzeyinde vaka sayıları, mutasyonlu virüs oranları, hastanelerin servislerindeki ve yoğun bakımlardaki COVID yataklarının doluluk oranları kamuoyuna açıklanmalıdır.
8. Viral hastalık dışı sağlık hizmeti talepleri açısından COVID dışı hastaların başvurabileceği COVID-siz hastaneler belirlenmeli, hızla hukuki altyapısı hazırlanarak Telesağlık uygulamasına geçilmelidir. Özel hastanelerin COVID hastalarından fark ücretleri almamaları sağlanmalıdır.
9. Salgın ile mücadelede en çok yorulan sağlık çalışanlarıdır. İşyerleri için getirilen izin ve esnek çalışma haklarından ise sadece sağlık çalışanları yararlanamamaktadır. Sağlık iş yükü planlanarak personelin dinlenmesi sağlanmalı, bu büyük çelişki hızla giderilmelidir.
10. İngiltere ve salgın yönetiminde başarılı diğer ülkeler örnek alınarak kapanma, kısıtlama, önlemler bilimsel veriler kullanılarak (100 binde olgu sayısı, replikasyon katsayısı R vb) planlanmalıdır.
11. İstanbul'da yavaş giden aşılama çalışmalarının yeterli aşı, personel ve ekipman desteği ile hızla devam edebilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır. Hızla aşı temin edilerek, kitle iletişim araçlarıyla, halk aşı için motive edilmelidir. Aşı uygulamalarında şeffaflık sağlanmalı, doğru bilgilendirme yapılarak vatandaşların tereddütlerini giderecek çalışmalar yapılmalıdır. Yaygın aşılama, yaşamın normale dönebilmesi için en önemli aşamadır.
12. İstanbul'da tükenen COVID hasta yatağı ve yoğun bakım yatakları için hızla yeni olanaklar yaratılmalı, alınan önlemler halka duyurulmalıdır.
13. Pandeminin kontrolü için alınacak önlemlerin yerel yönetimler, meslek odaları, sendikalar ve sivil toplum örgütleriyle birlikte planlanması ve uygulanması başarı için zorunludur. Unutulmamalıdır ki salgın, olağandışı bir durumdur ve böylesi büyük krizlerle mücadele toplumun tüm bileşenlerinin katılımı ile mümkündür. Bu nedenle acilen tüm bileşenlerin karar sürecine ve mücadeleye katılabildiği koordinasyon ve dayanışma olanakları sağlanmalıdır.
14. Belli bir geçim seviyesinin altında bulunan herkese ücretsiz maske temini sağlanmalıdır.
15. Ev koşulları kendini izole etmeye yeterli olmayan PCR pozitif hastalara ücretsiz konaklama alanları sağlanmalı, ek psikososyal destek imkanları sunulmalıdır.
16. Öğretmenler, veteriner hekimler başta olmak üzere halkla teması olan tüm iş kollarında çalışanlara düzenli aralıklarla hızlı PCR testi yapılmalı ve aşılama öncelikli gruplar arasına alınmalıdır.
17. Halkın pandemi döneminde Belediye'ye ait işletmelerden aldığı hizmetlerin bedelini yapılandırabilmesi için belediyeye kaynak aktarılmalıdır.
18. Önlemler sınırlı olduğundan ve virüsün yayılmasını engellemede yeterli olmayacağından, vatandaşlarımız zorunlu olmadıkça dışarı çıkmamalı, maske, mesafe ve hijyen kurallarına bu dönemde çok daha fazla özen göstererek uymalıdır.

Sonuç olarak; Türkiye gerek insan yaşamı ve sağlığı gerekse ekonomik açıdan önlenebilir kayıplar vermektedir. Bugüne kadar yürütülen salgın yönetim stratejisi Türkiye'de salgının kontrol altına alınmasında yetersiz olmuş, yapılan uyarılar dikkate alınmamış, gelinen noktada ne yazık ki Türkiye dünyada nüfusuna oranla en fazla vaka artışı yaşanan ülke haline gelmiştir. Salgının yönetimi, bilimsel gerçekler ve salgın ile mücadelede elde edilen deneyimler dikkate alınarak yürütülmesi gereken ve hata kabul etmeyen bir süreçtir. Yapılan hatalar vatandaşların ve sağlık çalışanlarının canlarına mal olmakta, bunun yanında gelecek nesilleri etkileyecek birçok olumsuzluğa neden olmaktadır. Bir kez daha bilimin

ve bilim insanlarının önerilerine uyulması gerektiğini, toplumsal sorumluluk gereği insanlarımız ve geleceğimiz için yetkilileri uyarmayı ve bilgilendirmeyi görev bildiğimizi kamuoyuna bildirmek isteriz

Saygılarımızla

İBB Bilimsel Danışma Kurulu